

Journael, gehouden bij de heer Otto de Voogt (1667)

bewerkt door
Christiaan van der Tuijn
(email: adsl719637@telfort.nl)

Bron: Stadsmuseum Hellevoetsluis.

Fiscael over 's landts vloot, 't sedert den 20^e tot den 30^e Junij voorgevallen is.

Mijn heer en Neef.

Na wij op den 20^e Junij het fort Charnesse, gelegen op het eijland Chappie, met canonneeren hadden in ghenomen, hebben wij te selve op den 21^e verbrandt, daer lagh meer als voor drie tonnen goudts aen ronthout 't eenemaal klaer gemackt, om in de schepen geset te werden. Na het begonne werck, soude de Koning, volgens een eijders oordeel, aldaer een onghemeene sterckte ghemaect hebben, als blijktt uijt het kaertje, 't geen wij daer in gevonden hebben, en van den heer de Wit haer Ho. Mo. toe gesonden is. Wij souden het geseijde fort, nae 't oordeel van de heer de Wit, den heer van Gent, en de heer Dolman, voor eenighe daghen misschien wel ingehouden hebben, en de het aldaer leggende ronthout uijt de canalen gehaelt, om bij de laste accasie, na Patris te voeren, doch den geheele landt krijgsraerdt daer over vergadert zijnde, oordeelden het selve seer beswaerlijk te zijn, door dien de vijant binnen weijnig dagen veel volcks kunnende vergaderen, ons bij de landzijde seer soude kunnen geincommodeert hebben, niet sonder groot pericul van een plaets te moeten verlaten, die men soo loftelijck gewonnen heeft.

Op der 22^e zeijlde wij de rivier van Chattam op die bij 't voorn. fort zijn oorspronck neemt, alwaer de grootste coninghs schepen wierden gelegd, en 't geschut daer in gedaen, als sij voor 't geseigte fort afgedreven zijn. De voornoemde rivier loopt seer krom, soo dat men het halve compas moet om zeijlen, om ontrent Chattam te komen, sij is op veele plaetse, ten aensien van haer bequame diepte, niet veel breeder dan de Rotterdamsche Schie, dies wij ook de lighste fregatten gebruikte om daer in te zeijlen, tot 17 in 't getal. De Engelschen hadde de rivier gestopt met feven schepen, die allen over dwars gesonken lagen, indien zij der noch een hadde doen sincken, wij souden de rivier niet hebben kunnen op zeijlen, want het gat tusschen het landt, en de ghesonke wracken niet wijders was, als de Haegsche vaert, waer op ick lachende zej (sien de veel Engelsche paerden gaen weijden) laten wij jacht schuijten van de schepen maecken, ende deselven van de paerden doen doortracken. Het gat gepasseert zijnde, vonden wij groote blocken houts, met anckers in de gront vast gemaect, en daer aen kettingen, die ontrent drie a vier voet in 't water ghesoncken lagen, aldaer hadden de Engelschen een kleijn batterijje gemaect, waet van daen sij met ses a seven stucken op ons flanqueeren, doch wij daer van meester geworden zijnde, mackten de kettinghs los, en de schooten de selven aan, stucken. Op dien dagh verbranden wij drie konings schepen, en naemender twee, waer onder de Roijale Charles, het sterckst schip van geheel Engelandt.

Den 23^e wierden drie van de lichste fregatten, met negen branders geordonneert om de andere drie konings schepen, die binnen het casteel van Chattam lagen, te verbrande, het gheen de branders (terwijl de geseigde fregatten tegens het kasteel ageerden) geluckelijk effectueerden. Aldaer lagen de Roijal James, de Roijal Lonnen, en de Roijal Oake dese drie schepen waren weijnigh, oft niet minder

als de Roijal Charles U. E. kan dan oordeelen, war een schrickelijken brandt dat het selve moet geweest zijn, doen maels was ick met de opper hoofden van s'lands vloot op de genomene Roijal Charles gegaan, en sagen uijt dat konincklijk schip sels tot Chattam was, 't geen soo wij 't niet van onslagh, als Delff van den Hooren brugge, dies wij ten opsicht van de drooghte, en kromte der rivier, als meede de veelheijt der stucken, die den vijant langs de wal gheplant hadt, niet voor Chattam met de schepen dorsten zeijlen, noch te de landt militie doen landen, om dat des konings quarde met ontalliche andere soldaten aldaer lagh.

Den 24^e werdt de Roijal Charles gheprepareert, om nevens ons de geseijde rivier af te zeijlen.

Den 25^e raeckten wij allen (door gods genade) weder door 't voornoemde gat.

Den 26^e zeijlden wij tot voor het verbrande fort Charnesse, hebbende voor de windt in het uijt zeijlen gelijk wij voor de windt de rivier op gezeijlt hadden, zijnde een baerblijckelijck teijcken van gods noijt volprese gunst, en zegen, want sonder soo een favorable windt, soude het onmogelijk zijn geweest, het gedane werck uijt te voeren, dies wij allen godt alleen den lof, prijs en eer van onse verkregen victorie gegeven hebben, dat ons sulcke wonderen heeft doen sien en de sulcke noijt voor deses gehoorde sacken geluckelick uijt voeren.

Den 27^e kreegh de heer van Gent ordre, om naer de west te zeijlen, doch werd daer naer, met vice admirael de Liefde verandert, om gewichtige redenen, dies hij gesonden wierdt na een oort, daer meer stockvis als wijn valt dictum sapientie sa test. Hij heeft bij sich negentien oorlogh schepen, en eenige branders. Dan vice admirael van Zeelandt, Cornelis Everste, en de den schout bij nacht Johan van Nes, wierden mede van de vloot gesonden, met elf schepen, als mede den commandeur van der Zaen met ses oorlog- schepen, soo datter doenmaels bij de hoofvlaggen noch bleven 37 oorlog schepen, sonder branders, op dien dagh wilde de heer de Wit, dat ick uijt het schip van den vice admirael de Liefde, bij hem soude overkomen. Hij bewijst mij alhier veel vriendschap waer voor ick aen zijn Edelheijt altoos verplicht sal blijven.

Den 28^e soo als wij voor het eijlandt Schappis weder ten ancker waren ghekomen, wierdt den luytenant colonel Plam geordonneert om met vijf hondert mannen den volgenden dach aen lant te gaen, van het voornoemde eijland, om schapen, beesten, en andere vee van daer op de schepen te brengen. Ick werd van de heer de Wit gelast mede te gaen, om goet reguard te neemen, dat geen overlast van branden, plunderen, oft andere vuijligheden, de inwoonderen aldaer sou werden aengedaen.

Den 29^e gingh ik met den luyt colonel Palm, die den troupes commandeerden, voor 't kricken van de dagh, met het voornoemde getal soldaten aen land, wij waren allen geembargueert in Boots en Chaloupen, met de sonnen opgangh stonden wij op 's vijantdts gront, en naer dat wij het gebergte ('t geen seer hoog was) opgeklomen waren, marcheerden wij in twee troupes, ijeder hebbende 32 man, en front tottet dorp (genaemt Minster) een mijl van zee. capit. Brouwer wierd met zijn compagnij geset bij de Boots en Chaloupen, die op ons bij den oever bleven wachten, om te beletten dat ons dien pas niet af ghesneden wierd. Komende in 't geseijde dorp, beloofden wij de luyden, dat men haer, noch haer huijsen, noch meubelen, in 't minsten geen overlast sou aandoen, op conditie nochtans, dat sij ons moesten bestellen in de tijdt van drie ueren, alle de schapen, en ander vee, dat daer ontrent was, gelijk sij ons dan toebagten bij de vier hondert schapen, ettelicke beesten, jonge verckens en hoederen. Wij dorsten ons niet heel verre van 't geseijde dorp begeven, door dien het

velt aldaer 't eenemaal vlak was, soo dat de ruijterij van den koninck, die volgens het seggen van drie gevangenen, met noch twee regimenten, geen halve mijl achter een berg van ons lagh, om ons lichtelijck souden den pas afgesneden hebben, 't geen haer nu onmogelijck was, door dien al het landt achter ons, rondtsom beset was met heggen en doorens. De Edel luijden hadden alle haere goederen van haet landt huijsen genomen, want ick met den capiteijn Laucourt dezelve heb wesen vifiteeren, bij ons hebbende sestien uijt gelese mannen teghens half vijven macheerde wij weder van het geseijde dorp, met vier trommelen, die alles de Duijtse mars in Engelandt sloegen. Drijvende het vee voor ons, en quamen ten ses ueren weder bij onse boots en Charloupen, al het vee wierd levendigh gebonden daer in gebraght, ende door dien het water noch niet op zijn hoogste gewasschen was, moesten wij alleen tot over de knijen door het water na ons vaertuijgh marcheeren, 't geen een aerdigh spectacul gaf, tegens half acht en aen boert komende, gingen wij onder zeijl, en zeijlden dien avont, tot thien ueren in den nacht, voor bij de middel gronden.

Den 30^e zijnde de windt zuijden, zeijlden wij buijt het Coninghs Diep, en smeeeten aldaer het ancker in de gront, ontrent thien ueren des smorgens. Den luijt admirael Aert van Nes, den luijt admirael Meppel, den luijt admirael Banckert, ende luijt admirael van Vrieslandt, jonckheer Aijlua wierden gecommandeert, om gesepareert van malkanderen eenner of 't zee waert in, van de hoofd vlagge te gaan leggen om de Engelschen alle uijt en in vaert te beletten, dies wij voor het Conincks Diep alleen leggen, met 9 a 10 schepen. Soo even hebben wij verstaan, dat eenighe schepen in Harwitz leggen, men sal trachten om bij de leste occasie deselve door godts genade te vermeesteren. Ick ben genootsaeckt eenige eijschen tegens sommige capiteijnen te gaan maken, versoecke dies halven U. E. niet qualijck mij gelieve af te nemen, dat ick af breeck, blijvende mijn heer en Neef U. E. dientschuldige dienaar.

Otho de Vooght.

Op s'landts schip de Seven Provinten, leggende ten ancker even buijten het Conincks Diep, den eersten Julij 1667.

(Tot Delft, gedruckt bij Gerrit de Jager, boeckverkoper, woonende op den hoeck van 't Mart-Velt, in Billia, anno 1667).